

Kako prepoznati i suzbiti **dezinformacije**

ŠTO

su dezinformacije?

KAKO

funkcioniraju?

KAKO

na njih reagirati?

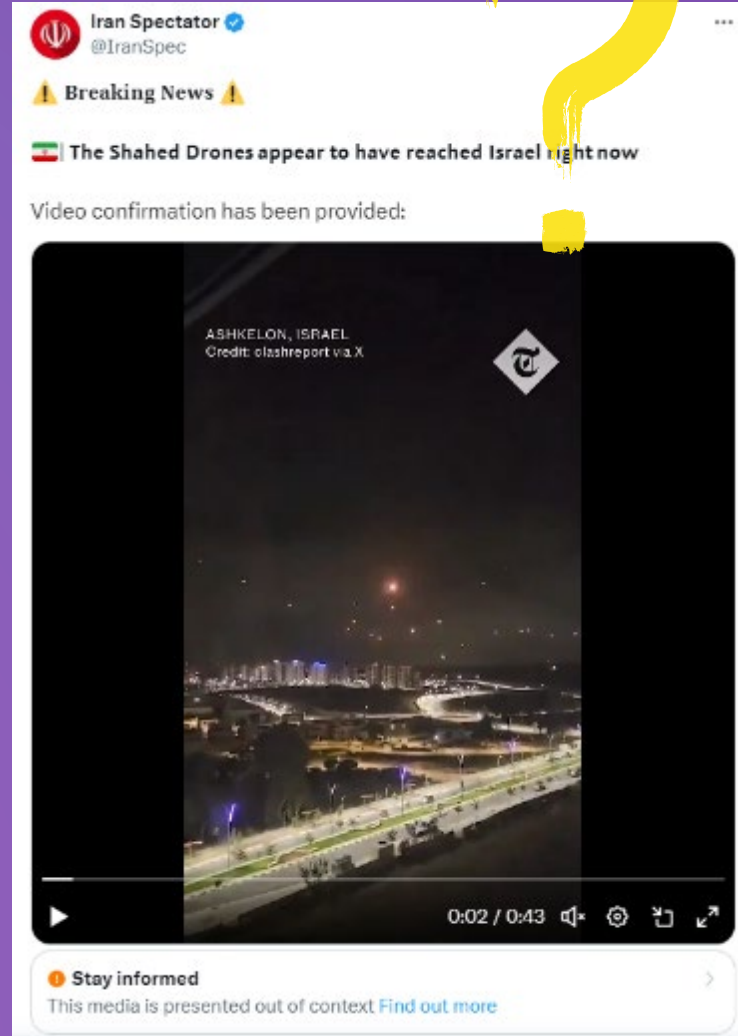

1. DIO

Što su dezinformacije?

1. dio: Što su dezinformacije?

ZAŠTO bi netko širio informacije koje nisu istinite?

- Radi zabave → Satira/humor
- Jer u njih vjeruje → Pogrešne informacije
- Zato što želi nekoga *obmanuti* → Dezinformacije

1. dio: Što su dezinformacije?

Papa u bijeloj pernatoj jakni

→ Humor

1. dio: Što su dezinformacije?

„5G je uzrokovao i potiče širenje koronavirusa”

Pokušaj da se iskoriste:

- postojeće teorije zavjere o navodnom utjecaju 5G tehnologije na zdravlje
- nesigurnost i strah u početnoj fazi pandemije

Posljedice:

- vandalizam na 5G stupovima
- prekidi telekomunikacijskih usluga
- napadi na telekomunikacijske radnike

➔ **Pogrešne informacije**

1. dio: Što su dezinformacije?

Majka sam iz Odese u Ukrajini.

Potpredsjednica sam ruske vjerske zaklade.

Odvjetnica sam iz Donjecka u Ukrajini.

Stanovnica sam Harkiva u Ukrajini.

! Ista osoba predstavlja se kao različite osobe.

→ Dezinformacije

2. DIO

Kako funkcioniraju dezinformacije?

Cilj dezinformacija nije nužno uvjeriti, nego zbuniti.

Taktike:

Više ne znam kome mogu vjerovati!

! Whataboutizam

odvlačenje pažnje na nepovezana ili rubno povezana pitanja

! Izrugivanje

ismijavanje skeptika, sarkazam

! Zamjena teze

(„slamnati čovjek”)

pogrešno prikazivanje stajališta druge osobe i zatim

! napadanje tog stajališta.

Zasipanje detaljima

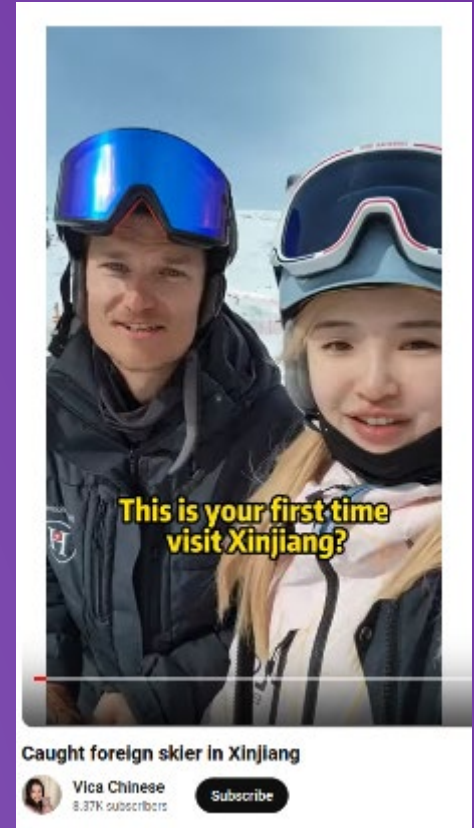
odvratanje pažnje od glavnog pitanja

! Napad

zastašivanje skeptika agresivnim i pogrđnim jezikom

2. dio: Kako funkcioniraju dezinformacije?

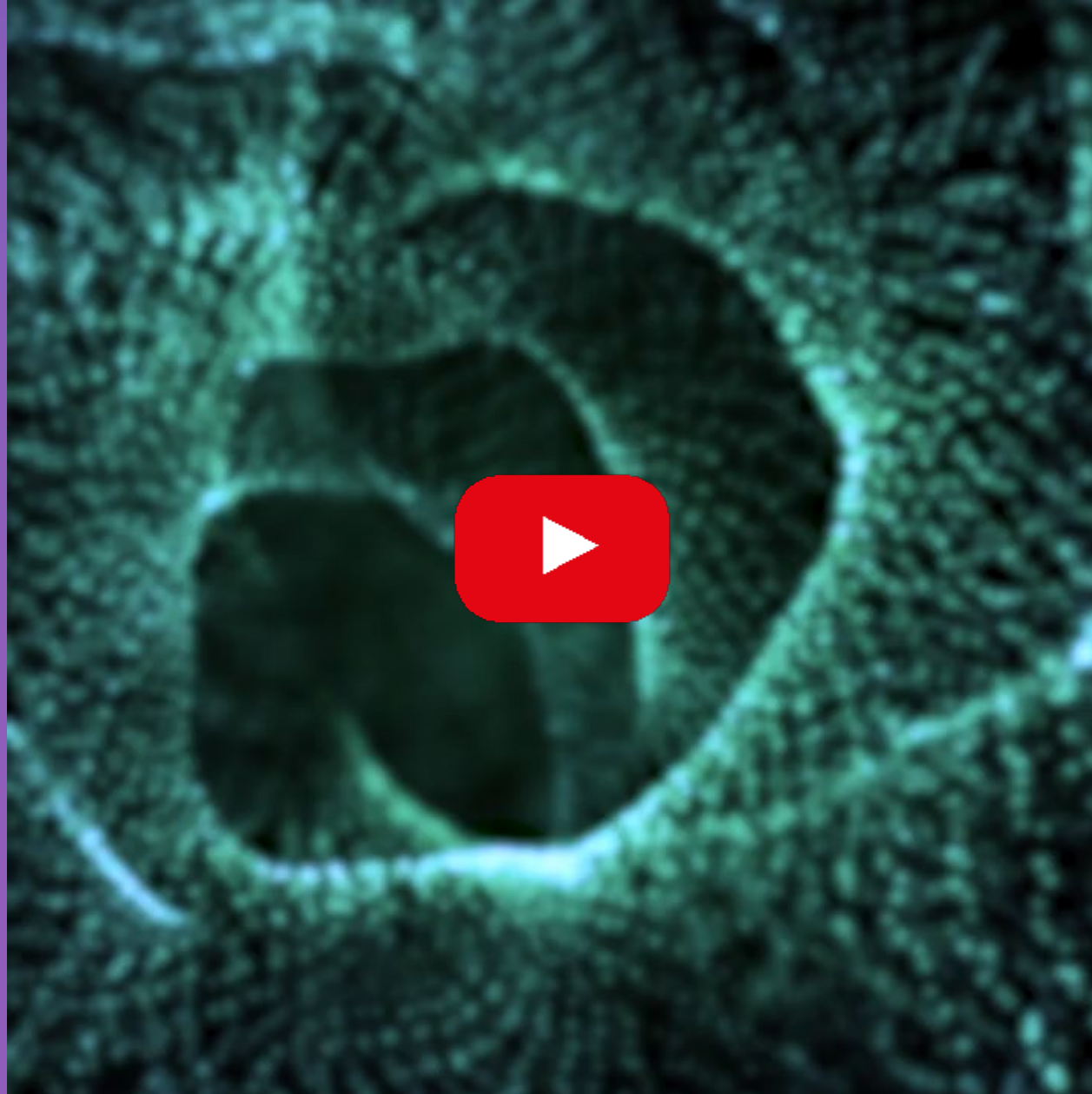
2. dio: Kako funkcioniraju dezinformacije?

! Dezinformacije nisu samo na društvenim mrežama – prisutne su i u tradicionalnim medijima

2. dio: Kako funkcioniraju dezinformacije?

2. dio: Kako funkcioniraju dezinformacije?

3. DIO

Kako reagirati na dezinformacije?

Ne nasjedaj na provokacije!

Zastani

Razmisli

Ako dvojiš, **provjeri**

✓ Sadržaj

Odgovara li naslov sadržaju? Je li sadržaj smislen?

✓ Izvor/URL

Je li pouzdan? Je li sve onako kako se čini?

✓ Autor

Je li pouzdan/kompetentan?

✓ Datum

Kada je objavljeno?

✓ Slika

Prikazuje li stvarno ono što tvrdi da prikazuje?

✓ Drugi izvori

Jesu li i drugi izvori to objavili? Koji?

Budite svjesni svoje pristranosti!

Razmislite prije nego što podijelite

Kako **Ti** možeš doprinijeti suzbijanju dezinformacija?

~~Ne vjeruj svemu što čuješ~~

✓ Kritički razmišljaj, provjeri izvore, zastani i razmisli, nemoj odmah reagirati.

Informiraj druge

✓ Podijeli informacije s prijateljima i obitelji, ALI...

~~Nemoj nikoga posramiti~~

✓ Imaj razumijevanja za one koji vjeruju dezinformacijama. Sukobljavanje nije najbolji način da nekoga uvjериš!

Provjeravatelji činjenica

- Međunarodna mreža za provjeravanje činjenica (IFCN) vodi popis organizacija za provjeravanje činjenica koje su prihvatile Kodeks načela IFCN-a.
- Europska mreža za standarde za provjeravanje činjenica
- Za provjeru činjenica o nekoj temi ili osobi na internetu koristi Googleov Fact Check Explorer
- Pogledaj primjere razotkrivanja dezinformacija na EUvsDisinfo.eu
- EDMO (Europski opservatorij za digitalne medije) prati i reagira na dezinformacije putem svojih centara diljem EU-a.

Nacionalni resursi za provjeravanje činjenica

AUSTRIJA i NJEMAČKA

[GADMO](#)

BELGIJA i NIZOZEMSKA

[BENEDMO](#)

BELGIJA i LUKSEMBURG

[EDMO BELUX](#)

BUGARSKA i RUMUNJSKA

[BROD](#)

HRVATSKA i SLOVENIJA

[ADMO](#)

CIPAR, GRČKA i MALTA

[MEDDMO](#)

ČEŠKA, SLOVAČKA i
POLJSKA

[CEDMO](#)

DANSKA, FINSKA i ŠVEDSKA

[NORDIS](#)

ESTONIJA, LATVIJA i LITVA

[BECID](#)

FRANCUSKA

[DE FACTO](#)

MAĐARSKA

[HDMO](#)

IRSKA

[EDMO Ireland](#)

ITALIJA

[IDMO](#)

PORTUGAL i ŠPANJOLSKA

[Iberifier](#)

4. DIO

Praktični dio

4. dio: Praktični dio

Podijelite se u grupe

Uzmite studiju slučaja i zadatke

Pripremite prezentaciju

©Freepik

©Freepik

©Freepik

Igre za provjeru znanja

Igra Bad News

(dostupno na raznim jezicima, za dob od 14 godina i više), tvoja je uloga širenje pogrešnih informacija na internetu

Igra Bad News za djecu

(dostupno na manje jezika, za dob od osam godina i više)

Cat Park

(engleski, francuski, nizozemski i ruski; dob 15+), tvoj je zadatak okrenuti javnost protiv planiranog parka primjenom uobičajenih tehnika dezinformiranja

Izvori:

- Slike na Freepiku: upklyak (slajdovi 1, 2, 3, 7, 9, 10, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24)
 - Slajd 4:
 - objava na društvenim mrežama o susretu Olivije Rodrigo i Sabine Carpenter: <https://twitter.com/PopBase/status/1521984278057218050?lang=en>
 - video o aktiviranju Željezne kupole: (3) Iran Spectator on X: „
-

